

Presentació

*“No hi ha alumnat entusiasta, amb curiositat, obert, crític i cooperatiu si els seus i les seves mestres no ho són.
Els infants i joves no exploren si les seves iniciatives són tallades o prohibides, no pregunten si no se'ls fa cas i no són crítics si no se'ls dóna l'oportunitat d'autoavaluar-se”*

Neus Sanmartí

Tot seguit es presenta el recull de criteris d'avaluació fruit del treball realitzat en les trobades de professorat realitzades en el marc dels 1ers fòrums de la XESC. Com bé sabeu, s'han realitzat 10 trobades distribuïdes per tot Catalunya, en cada trobada s'ha fet un treball en petit grup, aula i gran grup, d'aquest treball n'ha sorgit una llista de criteris que ara us retornem, després d'unificar-ne la redacció i agrupar-los per categories.

Totes les llistes recollides s'han unificat en una taula que ara us presentem, ha quedat una llista molt llarga, però ens ha semblat que era millor recollir tots els matisos. De fet, la llista de criteris ens ha d'ajudar a avaluar les nostres accions i el nostre treball, entenent per avaluar el procés continu de reflexió per millorar.

El recull de criteris elaborat es pot prendre com una imatge de la visió que tenim del que ha de ser el treball per a la sostenibilitat en els centres. Per això ens sembla interessant comparar els criteris que han sortit amb els presentats en el llibre “Educació per al desenvolupament sostenible” de Finn Mogensen i Michaela Mayer i altres. (Es va lliurar en el simposi del PEV del maig de 2008.)

Si es compara la llista de criteris elaborada a partir del treball del fòrum i la llista del llibre esmentat es pot veure que hi ha força coincidència, tot i que pot haver diferències de llenguatge. Hi ha, però, uns apartats presents en el llibre que no han sortit en els fòrums i a la inversa, hi ha algun apartat present i manifest en els fòrums i que no està tant explicitat en el llibre. Aquestes diferències són:

Presentes en el llibre i absent en el treball del fòrum:

- Criteris de qualitat en relació a les perspectives pel futur.
- Criteris de qualitat en relació a la cultura de la complexitat.
- Criteris de qualitat en relació al pensament crític i al llenguatge de les possibilitats.

Presentes en el treball del fòrum i absents en el llibre:

- Criteris en relació a l'obertura de l'escola a l'entorn, altres institucions, administracions, etc.
- Criteris en relació a la gestió de recursos.

Llista reduïda dels criteris per avaluar les actuacions dels centres, recollida del treball del professorat que ha participat en els I Fòrums de la XESC.

1 Criteris en relació a la participació, la presa de decisions i l'acció
S'afavoreix la participació i la implicació de tota la comunitat educativa, tant en l'organització com en la realització de les activitats (decisió, execució, avaluació)
L'alumnat és protagonista (decisió, participació, organització, avaluació...)
S'afavoreix la implicació del claustre
Hi ha participació i implicació de les institucions i altres col·lectius
Es valora i avalua periòdicament i de forma contínua l'activitat per part de les persones participants
L'acció és viable, senzilla i adaptada a les possibilitats reals del centre
Les propostes i accions són recollides en el projecte educatiu de centre
L'acció afavoreix la cohesió de centre
Es treballa en xarxa (intercentres, interprojectes de centre, internivells...)
Es parteix dels interessos i necessitats i realitat del propi alumnat.
Les actuacions tenen continuïtat en el temps i amb projecció de futur.
2 Criteris en relació als resultats visibles a l'escola, la comunitat educativa i entorn
Els resultats finals són visibles, constatables i es reflexiona sobre ells.
Es fa difusió en el claustre, entre l'alumnat, les famílies, el municipi...
L'acció té un impacte al centre, al barri, al municipi...
Es projecta cap enfora el que es fa a l'escola
3 Criteris en relació als valors i el seu desenvolupament
Es fomenten els valors i el pensament crític
S'afavoreix l'adquisició de bons hàbits
S'afavoreix la presa de consciència de l'impacte de les pròpies accions
Es valora l'entorn proper (natural i urbà)
Es fomenta l'autoavaluació
S'afavoreix el sentiment de "Fer "escola"
Es dóna valor a tota petita acció per petita que sigui
4 Criteris en relació als processos d'E-A
Les propostes són significatives: sorgeixen d'una necessitat real, inquietud...
S'afavoreix el treball competencial i l'educació per l'acció
S'afavoreix la creativitat
S'afavoreix la vivència emocional positiva, "que sentin plaer " fent les coses
S'afavoreix la interacció entre els diferents nivells educatius i diferents generacions
5 Criteris en relació als continguts disciplinaris.
S'aporten nous coneixements, es milloren els resultats acadèmics
S'afavoreix la vinculació/implicació al currículum i el treball transversal
S'unifiquen criteris en la programació escolar de tot el centre i s'adquireix compromís per part de tothom.
Es té en compte la cultura, la història i les tradicions
6 Criteris en relació a l'obertura de l'escola a l'entorn, altres institucions,

administracions
S'afavoreix la interacció amb l'entorn més proper
S'afavoreix el coneixement i la relació amb l'entorn (visió local i global)
S'afavoreix el compromís i la intervenció en l'entorn local i global
7 Criteris en relació a la gestió de recursos
Es millora la gestió sostenible dels recursos del centre escolar.
S'afavoreix que el propi centre sigui model: es predica amb l'exemple.
S'afavoreix l'estalvi econòmic

Llista extensa del criteris per avaluar les actuacions dels centres, recollida del treball del professorat que ha participat en els I Fòrums de la XESC.

1 Criteris en relació a la participació, la presa de decisions i l'acció
S'afavoreix la participació i la implicació de tota la comunitat educativa, tant en l'organització com en la realització de les activitats (decisió, execució, avaluació).
<i>Les propostes són compartides i consensuades</i>
L'alumnat és protagonista (decisió, participació, organització, avaluació...)
L'alumnat participa de forma activa i real
<i>S'afavoreix la participació i la integració d'alumnat divers.</i>
<i>Es motiva per a la participació, es posa atenció en l'alumnat poc participatiu i desmotivats.</i>
<i>Les propostes han sorgit i s'han sentit com a pròpies per l'alumnat i el professorat</i>
S'afavoreix la implicació del claustre
S'afavoreix la motivació del professorat
Es potencia la capacitat de mobilitzar el professorat
L'acció comporta la participació de l'equip docent i el treball cooperatiu
Hi ha participació i implicació de les institucions i altres col·lectius
Hi ha implicació d'ajuntament i altres entitats i administracions
S'afavoreix la participació i implicació de persones de fora el centre, (padrins, ...)
Es valora i avalua periòdicament i de forma contínua l'activitat per part de les persones participants
La comunitat educativa participa en l'avaluació, reflexió i propostes de millora
L'acció presenta criteris i indicadors d'avaluació
L'acció inclou un temps per la reflexió, avaluació, i proposta de millora.
Es fa autoavaluació i es controla la qualitat de les accions.
L'acció és viable, senzilla i adaptada a les possibilitats reals del centre
Es proposen objectius molt concrets assequibles i fàcilment mesurables i aplicables
S'incorporen al centre activitats realistes, quotidianes i innovadores
Les propostes són properes concretes i assumibles
S'aprofiten les oportunitats (moment)
Els projectes són adequats al context del centre
La planificació resulta viable i es pot mantenir al llarg del temps
Les propostes i accions són recollides en el projecte educatiu de centre
L'acció afavoreix la cohesió de centre
Es potencia i millora la cohesió entre cicles
S'afavoreix la interrelació entre diferents nivells per portar a terme un projecte comú
Es fomenta la interacció entre totes les etapes.
S'afavoreix el treball conjunt de diferents nivells, departaments (cicles formatius, PQPI...)
Es treballa en xarxa (intercentres, interprojectes de centre, internivells...)
S'afavoreix la coordinació entre els diferents itineraris educatius: infantil, primària i secundària
Es parteix dels interessos i necessitats i realitat del propi alumnat
Acció sort de la pròpia experiència
Parteix de l'experiència, la vivència, l'interès i la necessitat

Les actuacions tenen continuïtat en el temps i amb projecció de futur.
Es deixa una "memòria" del què es fa i això ajuda per següents grups, cursos, persones
L'activitat té continuïtat en el centre i entre centres "itineraris escolars"
Es dona continuïtat de les bones pràctiques i se'n fa seguiment.
Es dona continuïtat de les bones pràctiques entre etapes educatives
Es dona continuïtat i es promou que les accions sumin i es relacionin establint vincles

2 Criteris en relació als resultats visibles a l'escola, la comunitat educativa i entorn
Els resultats finals són visibles, constatables i es reflexiona sobre ells
L'acció permet viure i veure els seus resultats
Les millores són verificades i reconegudes
L'alumnat veu el resultat i la utilitat de la seva acció "Reforça el grup"
L'acció té resultats visibles per a tothom
L'acció surt de l'escola, té reconeixement extern
Els resultats són quantificables i avaluable amb seguiment continu
Es fa difusió en el claustre, entre l'alumnat, les famílies, el municipi...
Es fa una divulgació eficaç de la informació. Tant a través dels propis alumnes (com a través dels membres de la comissió ambiental.
Es fa difusió de les activitats a la comunitat educativa, municipi, etc
Es va fent difusió i es comunica periòdicament
S'afavoreix la difusió i la divulgació amb diferents canals que arriben a tothom (cartellera, web..), s'utilitzen els mitjans de difusió i comunicació disponibles
Es comuniquen els beneficis obtinguts (aconseguits)
Es té en compte la comunicació i la visualització en el moment del disseny.
L'acció té un impacte al centre, al barri, al municipi...
Es millora l'espai de l'escola
S'aporten benefici a l'entorn
Es promouen canvis
Es projecta cap enfora el que es fa a l'escola
Hi ha transferència entre escola i família
El treball a l'aula té paral·lelisme amb el treball amb les famílies

3 Criteris en relació als valors i el seu desenvolupament
Es fomenten els valors i el pensament crític
Es transmeten valors ètics universals
Les actuacions permeten treballar valors com el respecte, esforç, cooperació, autoestima
Es fomenta la reflexió, la conscienciació i l'esperit crític
S'afavoreix l'adquisició de valors (esforç, compromís, responsabilitat individual...)
S'afavoreix el canvi de conducta, consciència, saber fer, actuar i pensar
S'ajuda a ser crítics i a incorporar valors i eines per actuar en noves situacions
S'afavoreix l'adquisició de bons hàbits
S'afavoreix la reconversió de les activitats puntuals en hàbits d'actuació

S'afavoreix l'adquisició d'hàbits permanents en la comunitat educativa
S'afavoreixen els canvis d'actituds
S'afavoreix la transferència dels hàbits a la vida quotidiana
S'afavoreix la presa de consciència de l'impacte de les pròpies accions
S'afavoreix la reflexió sobre el consum responsable i la sostenibilitat
S'afavoreix la conscienciació de la necessitat d'alimentació saludable, diversa i consum productes propers
S'afavoreix la conscienciació dels alumnes envers els recursos naturals (aigua, energia)
Es consciencia l'alumnat en la gestió sostenible del centre (estalvi d'energia, aigua), les tres R.
S'afavoreix la conscienciació a les famílies del treball de l'escola
Es valora l'entorn proper (natural i urbà)
Es valora el patrimoni natural i cultural
S'afavoreix el redescobriments dels valors de l'entorn natural
Es valoritzen els recursos propers de l'entorn natural, social i cultural
Es revaloritzen tradicions i patrimoni natural, cultural...
S'afavoreix la sensibilització, coneixement, comprensió i respecte de l'entorn
Es fomenta l'autoavaluació
S'afavoreix el sentiment de "Fer "escola"
Es dóna valor a tota petita acció per petita que sigui

4 Criteris en relació als processos d'Ensenyament - Aprenentatge
Les propostes són significatives: sorgeixen d'una necessitat real, inquietud...
Es tenen en compte els interessos i s'afavoreix el protagonisme dels xiquets/es
Les propostes són obertes perquè l'alumnat pugui decidir el què i el com
Les activitats són proposades per l'alumnat
La proposta és contextualitzada i significativa
Es transmeten i comparteixen els objectius
Es parteix de la quotidianitat i s'avança cap l'objectiu proposat
S'afavoreix el treball competencial i l'educació per l'acció
Es fomenten activitats d'investigació, resolució de problemes, reptes
Es treballa l'observació, experimentació i l'elaboració de conclusions
Es promou la reflexió, l'observació i els seguiments d'un procés
Es fomenta el llenguatge oral i la comunicació
Les propostes impliquen treball en equip cooperatiu
Es fomenta l'autonomia i el treball cooperatiu
S'afavoreix la transferència de coneixements
S'afavoreix la creativitat
S'afavoreix la vivència emocional positiva, "que sentin plaer " fent les coses
S'afavoreix la implicació, la motivació i l'interès a partir d'una pràctica vivenciada
S'afavoreix la connexió amb la pròpia vida (lligam emocional)
S'afavoreix la capacitat de gaudir amb les actuacions

Es va a poc a poc i es va progressant i creixent amb continuïtat

S'afavoreix la interacció entre els diferents nivells educatius i diferents generacions

5 Criteris en relació als continguts disciplinaris

S'aporten nous coneixements, es milloren els resultats acadèmics

S'afavoreix l'adquisició de nous coneixements, aprenentatge competencial i actualització de coneixements.

Es treballem continguts a partir de les actuacions pràctiques (Ambientalització curricular)

S'afavoreix l'aprenentatge significatiu

Es fomenta l'observació, l'experimentació i el coneixement científic

S'afavoreix el raonament i la justificació de les accions

Es lliga amb les unitats de programació

S'afavoreix la vinculació/implicació al currículum i el treball transversal

S'afavoreix el treball transversal i la interdisciplinarietat

S'afavoreix la pluridisciplinarietat, la interdisciplinarietat i la relació amb altres eixos o projectes de centre

S'unifiquen criteris en la programació escolar de tot el centre i s'adquireix compromís per part de tothom

Es té en compte la cultura, la història i les tradicions

S'afavoreix la recuperació de tradicions

Es fomenta el contacte amb la natura

S'afavoreix el coneixement i la millora de l'entorn

6 Criteris en relació a la obertura de l'escola a l'entorn, altres institucions, administracions, etc

S'afavoreix la interacció amb l'entorn més proper

S'afavoreix l'intercanvi i la col·laboració en xarxa

S'afavoreix la permeabilitat del centre, intercanvi amb l'entorn.

Es copera amb ajuntament, altres entitats o centres

S'incrementa el vincle amb l'entorn proper, cultural, social i natural

S'afavoreix el coneixement i la relació amb l'entorn (visió local i global)

S'afavoreix el coneixement dels espais ambientals propers (del municipi)

S'afavoreix el coneixement d'altres realitats i ser solidaris.

S'afavoreix el compromís i la intervenció en l'entorn local i global

Es participa en actuacions que es fan al municipi

És una activitat d'aprenentatge i servei. Els alumnes aprenen fent un servei

Es treballa en activitats properes a l'entorn i incideixen en la millora d'aquest entorn

S'adopten compromisos individuals i col·lectius per actuar en la protecció i millora del medi

Es participa amb altres entitats i actors: ajuntament, empreses, ONG, associacions, barris, etc

Es participa en diades i dates "internacionals"

Es lliguen les actuacions en l'àmbit social i de solidaritat

7 Criteris en relació a la gestió de recursos
Es millora la gestió sostenible dels recursos del centre escolar.
Es fa detecció de situacions problemàtiques o petits reptes de l'escola i el municipi i s'actua en conseqüència (aigua, residus, impacte de la intervenció humana, consum de proximitat, mobilitat...)
Es fa un bon aprofitament dels recursos. S'analitza el valor social i econòmic de les accions, dels espais i de les coses.
Es promouen bones pràctiques saludables (consum, alimentació, exercici...)
Es fomenta l'ús de les tres R en les activitats
Es reutilitza material de rebuig
S'afavoreix que el propi centre sigui model: es predica amb l'exemple
L'activitat integra els criteris de sostenibilitat en l'organització
S'afavoreix l'estalvi econòmic
L'activitat ha tingut cost 0